

Regionale Klachtencommissie Wvggz Friesland

BESLISSING

Klaagschriftnummer: KC 2025-01

Inzake

Klager, verblijvende in de HIC-kliniek, bijgestaan door de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) tegen

verweerster, psychiater werkzaam in dienst van GGZ Friesland.

A. De klachten

1. Klager heeft een vijftal klachten ingediend, die als volgt kunnen worden samengevat: klager kan zich niet vinden in de volgende beslissingen:
 - a. beperking communicatiemiddelen;
 - b. beperking bezoek;
 - c. beperking bewegingsvrijheid;
 - d. cameratoezicht;
 - e. verplicht gebruik van medicatie.
2. Met betrekking tot de genoemde vormen van verplichte zorg geeft klager verder aan dat hij hieromtrent geen schriftelijke mededeling als bedoeld in art. 8:9 Wvggz heeft ontvangen.

Deze klachten vallen onder de werking van de klachtregeling zoals opgenomen in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

B. De gevolgde procedure

1. Op 28 februari 2025 heeft de klachtencommissie (hierna te noemen: de commissie) van een klaagschrift van klager ontvangen.
2. Door verweerster is op 10 maart 2025 een verweerschrift ingediend.
3. Klager heeft de commissie toestemming gegeven kennis te nemen van zijn dossier.
4. De commissie heeft de klachten behandeld ter zitting van 11 maart 2025. Klager was in persoon aanwezig, bijgestaan door de pvp en door een goede vriend van hem (...). Verweerster was eveneens in persoon aanwezig.
5. Ter zitting hebben partijen hun standpunten nader toegelicht. Van de behandeling ter zitting is een verslag gemaakt dat wordt meegezonden aan partijen.

C. Standpunt van partijen

Klager

1. Klager kan zich niet vinden in het feit dat aan hem allerlei verplichtingen zijn opgelegd. Hij stelt dat deze verplichtingen eerder een negatief effect op zijn functioneren hebben dan een positief effect. Hij weet heel goed wat er met hem aan de hand is en kan zelf prima bepalen wat in zijn situatie wel werkt en wat niet werkt. Hij heeft er moeite mee dat een ander bepaalt wat hij wel en wat hij niet kan en mag in een bepaalde situatie. Al met al erkent klager wel dat de behandeling als regel respectvol is.

2. Waar het gaat om de specifieke klachten geeft klager met name aan dat de hem opgelegde beperking in het gebruik van communicatiemiddelen hem hindert in het contact met zijn kinderen. Daar heeft hij veel moeite mee. Hij heeft ook moeite met het gegeven dat de verpleging bepaalt wie er wel en niet op bezoek mag komen. Ook waar het gaat om zijn bewegingsvrijheid bepaalt de verpleging wanneer hij naar buiten kan.
3. Het cameratoezicht op de IC-huiskamer en bijbehorende ruimtes beperkt klager in zijn privacy, als gevolg waarvan hij onder meer minder goed slaapt. Tot slot kan klager zich niet (volledig) vinden in het beleid met betrekking tot de voorgeschreven medicatie.

Verweerster

4. Verweerster erkent dat ten onrechte geen beslissing is afgegeven, waar het gaat om het gebruik van communicatiemiddelen. Dat is pas in een laat stadium gebeurd, namelijk op 3 maart 2025. Wel is klager direct mondeling geïnformeerd over deze beperking. De beperking was noodzakelijk omdat het nodig was klager te beschermen, nu hij –met name in de beginfase van de opname– niet weloverwogen om kon gaan met deze communicatiemiddelen, onder andere om niet op lange termijn mogelijke relaties juist te schaden.
5. Verweerster ontkent dat sprake is geweest van de beperking van het bezoek bij klager. Vanzelfsprekend moet rekening worden gehouden met bezoektijden en ook met de situatie van klager op het moment van bezoek, maar specifieke beperkingen zijn niet van kracht geweest.
6. Het was noodzakelijk om klager te beperken in zijn bewegingsvrijheid, als gevolg van de ernst van zijn ontregeling en de wisselende samenwerking. Dit maakt het noodzakelijk om niet te snel te starten met zelfstandige vrijheden. In de loop van de opname zijn die er wel gekomen.
7. In de eerste periode van de opname verbleef klager regelmatig in de open IC. Cameratoezicht is gekoppeld aan het verblijf in de IC, wat ervoor zorgt dat er veilige en goede zorg kan worden geleverd, aldus verweerster. Het is juist dat hiermee de privacy van klager werd verhinderd maar juist door het cameratoezicht kon zorg ook snel worden opgeschaald en afgeschaald en kon andere inzet van verplichte zorg worden voorkomen door tijdig ingrijpen. Verweerster stelt dan ook dat het verblijf van betrokkene in de IC met ook cameratoezicht tijdens de opname als doelmatig en proportioneel is ingeschat en ingezet. Zij tekent hierbij aan dat juist in het begin van de opname ook is getracht aan klager meer autonomie en regie terug te geven door hem op de afdeling te laten verblijven, hetgeen in eerste instantie niet haalbaar is gebleken.
8. Waar het gaat om de medicatie geldt dat in het begin van de opname onder meer olanzapine, depakine en lorazepam is voorgeschreven. Deze medicatie was in het begin van de opname noodzakelijk gezien de mate van onrust. Daar staat tegenover dat weigeren in principe werd geaccepteerd, als er geen sprake was van een onhoudbare situatie, omdat klager met name erg ageerde tegen het gebruik van lorazepam.

D. Overwegingen van de commissie

1. In de Wvggz geldt verplichte zorg als uiterste middel, indien er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg meer zijn. De wensen en voorkeuren van de betrokkene ten aanzien van de verplichte zorg worden gehonoreerd, tenzij (a) betrokkene niet tot redelijke waardering van haar belangen ter zake in staat is, of (b) acuut levensgevaar voor betrokkene dreigt dan wel er in de wet genoemde aanzienlijke risico's voor andere personen of goederen bestaan. Blijkens de beslissing van 9 februari 2025 is de situatie onder a van toepassing.
2. Op grond van artikel 8:9 lid 1 Wvggz neemt de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van (in casu) een crisismaatregel een beslissing over het verlenen van verplichte zorg. De beslissing wordt op schrift gesteld en van een motivering voorzien, waarna de geneesheer-directeur een afschrift van de beslissing verstrekt aan de betrokkene.

3. De commissie heeft ter zake van de hiervoor benoemde formele wettelijke vereisten geen gebreken geconstateerd. Een uitzondering op deze vaststelling geldt voor de beperking die aan klager is opgelegd met betrekking tot het gebruik van communicatiemiddelen. Op dit aspect van de zaak komt de commissie hierna nog terug, bij de bespreking van de diverse klachtonderdelen.

Beperking communicatiemiddelen

4. De commissie heeft geconstateerd dat aan klager een beperking is opgelegd met betrekking tot het gebruik van telefoon en laptop. Uit het dossier blijkt dat de laptop en de telefoon op 21 februari 2025 zijn ingenomen. In het verweerschrift is erkend dat hieromtrent geen schriftelijke beslissing is afgegeven. Dat is achteraf wel gebeurd, namelijk bij de beslissing van 3 maart 2025.
5. De commissie stelt vast dat hiermee sprake is van een formeel gebrek. In zoverre zal de commissie de klacht dan ook gegrond verklaren en de beslissing in zoverre vernietigen. Omdat inmiddels wel een beslissing is genomen, zal de commissie niet de opdracht geven over dit onderwerp een nieuwe beslissing te nemen, omdat een dergelijke opdracht onder deze omstandigheden geen enkel doel meer dient.
6. Waar het gaat om de inhoudelijke kant van de zaak komt de commissie tot het oordeel dat de beperking in het gebruik van genoemde middelen terecht is gegeven. Uit de beschikbare informatie blijkt dat de communicatie met (specifiek) de kinderen van klager niet volledig is doorbroken, maar daarbij geldt wel dat die communicatie niet altijd even goed is verlopen. De inschatting van verweerder dat het in eerste instantie nodig was om klager te beschermen, met name ook om te voorkomen dat bepaalde relaties als gevolg van communicatie beschadigd zouden kunnen worden, is naar het oordeel van de commissie juist geweest.
7. Zoals hiervoor al aangegeven heeft de commissie geconstateerd dat de communicatie niet volledig onmogelijk is gemaakt. In de maand februari 2025 is er in ieder geval tweemaal contact geweest tussen klager en zijn kinderen en begin maart is dergelijk contact ook nog aan de orde geweest. Verder is tijdens de hoorzitting gebleken dat de laptop en de telefoon op 4 maart 2025 weer volledig aan klager ter beschikking zijn gesteld. Op basis hiervan heeft de commissie geconstateerd dat de opgelegde beperking zo kort mogelijk aan de orde is geweest, hetgeen maakt dat de beslissing voldoet aan de grenzen van proportionaliteit en subsidiariteit. Deze klacht is derhalve in materieel opzicht ongegrond.

Beperking bezoek

8. De commissie heeft geconstateerd dat er geen beslissing is genomen, die inhoudt dat klager wordt begrensd in de mogelijkheid bezoek te ontvangen. Ook in de dagelijkse praktijk is deze begrenzing er niet standaard geweest. De stelling van klager dat de verpleging volledig zou bepalen welk bezoek wel en welk bezoek niet zou worden toegelaten, is derhalve niet juist. Ook in het afsprakenblad is neergelegd dat bezoek is toegestaan, met de enkele begrenzing dat het niet mag gaan om drugsdealers en dat het wel moet gaan om een gepast aantal bezoekers.
9. Tijdens de hoorzitting is aan de orde gekomen dat de daarbij aanwezige vriend van klager eenmaal is geweigerd om op bezoek te kunnen. De commissie oordeelt dat hier sprake is geweest van een incident. De commissie tekent hierbij aan dat het vanzelfsprekend zo is dat –zoals verweerder ook heeft aangegeven– altijd de primaire beoordeling is en blijft of de situatie van klager op enig moment van dien aard is dat hij ook daadwerkelijk in staat is op een goede manier bezoek te ontvangen.
10. Deze klacht kan derhalve geen doel treffen.

Beperking bewegingsvrijheid

11. De commissie stelt vast dat het evident is dat in een setting van een gedwongen opname sprake is van beperkingen in de bewegingsvrijheid. In zoverre kan een klacht als deze geen doel treffen. Wel kan de commissie beoordelen of op redelijke wijze is omgegaan

met de beperkingen die aan klager zijn opgelegd. Bij de commissie is het beeld ontstaan –en dat beeld geldt in breder verband– dat het verplegend personeel juist veel de samenwerking met klager heeft gezocht om in overleg te komen tot afspraken over bewegingsvrijheid en het verruimen van dergelijke afspraken zodra dat redelijkerwijs mogelijk was. De stelling van klager dat hij volledig was overgeleverd aan het verplegend personeel voor de vraag of hij überhaupt vrijheden kon genieten, vindt geen steun in het dossier. Op basis van de beschikbare informatie kan de commissie niet anders dan oordelen dat de wel opgelegde beperkingen voldoen aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit en daarmee dat ook deze klacht geen doel treft.

Cameratoezicht

12. De commissie heeft geconstateerd dat binnen de setting van de IC-ruimte per definitie sprake is van cameratoezicht. Daar is derhalve geen keuzemogelijkheid aanwezig. Wel heeft de commissie (ambtshalve) geconstateerd dat aan degenen die op deze IC-ruimte verblijven informatie over dat verblijf wordt gegeven, waarbij onder meer wordt aangegeven dat de betrokkene bezwaar kan maken tegen het verblijf in deze ruimte en daarmee ook tegen het gebruik van cameratoezicht. De commissie heeft kunnen vaststellen dat klager niet eerder dan door middel van zijn klaagschrift heeft aangegeven bezwaar te hebben tegen cameratoezicht.
13. Uit zijn klacht blijkt dat het bezwaar met name is gelegen in beperking van de privacy en het gevolg van het toezicht, namelijk minder goed slapen. Waar het om het eerste bezwaar gaat geldt dat het gebruik op de IC-ruimte zoveel mogelijk wordt beperkt. Ook het cameratoezicht wordt overdag niet continu, maar periodiek ingezet. Gedurende de nacht is er in principe wel sprake van doorlopend toezicht.
14. In de specifieke situatie van klager heeft verweerster juist ook proberen te voorkomen dat plaatsing in de IC-ruimte nodig was en daarmee toepassing van cameratoezicht, namelijk door klager in eerste instantie op de afdeling te laten verblijven. Dit is niet haalbaar gebleken als gevolg waarvan plaatsing in de IC-ruimte toch noodzakelijk was. De commissie kan zich vinden in de stelling van verweerster dat het toezicht nodig was om veilige en goede zorg te kunnen leveren. In de beslissing van 9 februari 2025 wordt over deze vorm van toezicht terecht aangegeven dat het nodig was om klager goed in de gaten te kunnen houden en zo nodig in te kunnen grijpen, met als doel het gevaar af te wenden.
15. De commissie constateert dat het verblijf in de IC-ruimte zo kort mogelijk geweest, juist omdat sprake is van een inbreuk op de privacy als gevolg van cameratoezicht is en met de bedoeling klager zo snel mogelijk weer zoveel mogelijk eigen regie over zijn situatie te geven. Er moet een afweging te worden gemaakt tussen enerzijds het aspect “privacy” en anderzijds het aspect “veiligheid”. De commissie is van oordeel dat die afweging op correcte wijze heeft plaatsgevonden en dat de bestreden beslissing daarom voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Ook deze klacht treft daarom geen doel.

Verplicht gebruik medicatie

16. De commissie stelt vast dat het gebruik van antipsychotische en stemmingsstabiliserende medicatie onontbeerlijk is bij de behandeling van een stoornis zoals bij klager aan de orde is. Het gaat hier om een algemeen geaccepteerde behandelwijze, die tot doel heeft stabiliteit in functioneren te verkrijgen en/of te behouden. In zoverre kan de algemeen geformuleerde klacht van klager geen doel treffen.
17. De commissie heeft geconstateerd dat ook hier de samenwerking met klager is gezocht. Dit blijkt onder meer uit het gegeven dat verweerster rekening heeft gehouden met het bezwaar van klager tegen het gebruik van lorazepam. Ten aanzien van deze medicatie is door verweerster aangegeven dat het weigeren van klager van deze medicatie werd geaccepteerd, als er geen sprake was van een onhoudbare situatie. Hoewel de commissie begrijpt dat het voor klager ingrijpend is om medicatie te gebruiken waartegen hij bezwaren heeft, betekent dit niet dat de klacht van klager op dit onderdeel doel kan treffen.

Beslissing¹

- De commissie verklaart de klacht onder A1a gegrond en vernietigt de bestreden beslissing voor zover daarbij het vereiste dat die beslissing op schrift gesteld moet worden, is geschonden.
- De commissie verklaart de overige klachten ongegrond.

Gegeven op 20 maart 2025 te Heerenveen door de heer mr. J.J. Achterveld als voorzitter, de heer drs. H.N. Koetsier en de heer drs. J.T. Pietersma als leden, bijgestaan door mevrouw T.E. Miedema-de Haan als ambtelijk secretaris, die deze beslissing heeft verzonden op 20 maart 2025.

mr. J.J. Achterveld,
voorzitter.

¹ Bent u het niet eens met de beslissing van de klachtencommissie? Dan kunt u de zaak voorleggen aan de rechter. Hiervoor dient u (betrokkene, vertegenwoordiger, zorgaanbieder of nabestaande) een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift bij de rechtbank in te dienen. Houd er rekening mee dat dit moet binnen 6 weken nadat de beslissing aan de verzoeker is medegedeeld. De rechter zal dan zijn beslissing geven over de klacht. Dit staat in artikel 10:7 Wvvgz.